

בעת ההליכה לקבר, השכינה תנהיג ותשמור ותקים את הגוף בתחיית המתים
וְכַד בַּר נֶשׁ מִית, מֶה פְּתִיב בָּהּ בְּהֵאֵי נֶפֶשׁ (משלי ו)
בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֹתְךָ בְּשֹׁכְכְךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ אמנם
 כאשר האדם מת מה נאמר על אותה הנפש, 'בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך
 והקיצות היא תשיחך', דהיינו שבעת הליכתך לקבר השכינה תנהיג אותך ותשמור עליך,
וְהַקִּיצוֹת לְתַחִיית הַמֵּתִים, הִיא תִּשְׁיַחְךָ ומש"כ 'הקיצות' הכוונה
 שהיא תקים אותך בעת תחיית המתים שאז השכינה תשיח עליו ותלמד עליו זכות. **דִּיא**
לְתַחִיית הַמֵּתִים שִׁפִּיר, דִּיּוֹקִים לִיה לְבַר נֶשׁ, אֲבַל
לְאַגְרָא לְנִשְׁמָתָא בְּעָלְמָא דְאַתִּי, מֵאֵי הָוִי וקשה שפסוק זה
 מבואר יפה על תחיית המתים שאז יעמיד הקב"ה את האדם מקברו ויחיה אותו, אבל קשה
 שלא מבואר בפסוק מהו השכר שיהיה לנשמה בעולם הבא.

שכר הנשמה שהקב"ה ילביש אותה כבתחילה בענני כבוד
אֵלֹא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מַלְבִּישׁ לָהּ בְּקִדְמִיתָא [קטז]
בְּעֲנָנֵי כְבוֹד אלא שכר הנשמה הוא שילביש אותה הקב"ה בתחילה
 בענני כבוד. **בְּקִדְמִיתָא** [קטז] **תִּיעוֹל בְּמִרְאָה, דְּאִיהוּ פְּגוּוֹנָא**
דְּגוֹפָא, כְּלִיל בְּמֵאתָן וְאַרְבְּעִין וְתִמְנִיא אֵיבָרִים כי בתחילה
 תכנס ותתלבש הנשמה במראה שהוא לבוש כדוגמת הגוף הכלול מרמ"ח אברים [קטז].

אור הרשב"י

[קטז] היהל אור גורם בקדמיתא. [קטז] וביאר השעת רצון שלפרש כל זה
 הענין צריך שתבין באורך כל מ"ש רבינו ז"ל [קטז] היהל אור גורם בקדמיתא.

הלימוד היומי

לע"נ חכם עזרא שעיו בן מזל זצ"ל

אוֹף הִכִּי תִיעוֹל בַּמֶּרְאָה, כָּלִיל בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין
וּתְמִנָּיָא פִּיקוּדִין וּבְמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמִנָּיָא נְהִירִין
בְּמֵתִפְרִשָׁן מִהֵהוּא מֶרְאָה וּכךְ הַנִּשְׁמָה תִּכְנַס בְּלוּשׁ הַמֶּרְאָה שֶׁהוּא כְּלוּל

מִרְמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִרְמ"ח אִוְרוֹת שְׁנַחֲלָקִים וּמִתַּפְשֻׁטִּים מִהַמְּלָכוֹת הַנִּקְרָאֹת מֶרְאָה.

דְּאֵתְמַר בֵּיהּ, (בַּמִּדְבָּר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאָכֶם יְהוָה

בַּמֶּרְאָה אֵלָיו אֶתְוֹדַע שֶׁנֶּאֱמַר בַּמְּלָכוֹת 'וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאָכֶם ה' בַּמֶּרְאָה

אֵלָיו אֶתְוֹדַע', דִּהְיִינוּ שֶׁשָּׂאֵר הַנְּבִיאִים מֵתַנְבְּאִים דְּרַךְ הַמְּלָכוֹת הַנִּקְרָאֹת מֶרְאָה [קטט].

אור הרשב"י

[קטט] וּבִבְיָאוֹר הָעֵינִין עֵינִין בַּמִּשְׁכָּה הַרְמַח"ל
בִּסְפָּרוֹ דְּרַךְ ה' חֶלֶק ג' פֶּרֶק ה' וּז"ל: א. הֵנָּה
בַּמִּדְרָגוֹת הַנְּבוּאָה, עַל דְּרַךְ כָּלִל, יִתְחַלְקוּ
לְשֵׁתִים: הָאֶחָת – מִדְרָגַת כָּל הַנְּבִיאִים, חוּץ
מִמֶּשֶׁה רַבִּינוּ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, וְהַשְּׁנִיָּה – מִדְרָגַת
מֶשֶׁה רַבִּינוּ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בַּעֲצֻמוֹ חֵילֶקֶם בְּחִילוּק זֶה וּבִיָּאֵר הַבְּדִלָּם,
כְּכַתוּב (בַּמִּדְבָּר יב ו ז): "אִם יִהְיֶה נְבִיאָכֶם ה'
בַּמֶּרְאָה אֵלָיו אֶתְוֹדַע בַּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, לֹא כֵן
עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא".

ב. כָּלִל כָּל הַנְּבִיאִים, חוּץ מִמֶּשֶׁה, נְבוּאָתָם עַל
יְדֵי מֶרְאָה וְחֲלוֹם, וְכֵמוֹ שְׁכַתוּב: "בַּמֶּרְאָה
אֵלָיו אֶתְוֹדַע בַּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ", וְהֵינּוּ
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁמַשׁ מִן הַחֲלוֹם הַחֲקוּק
כִּבְר בְּטַבְעָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם לִהְיוֹת לָהֶם
לְאַמְצָעִי לְהַמְשִׁיךְ עַל יְדוֹ הַנְּבוּאָה לְנִבְיָא. וְלֹא
שֶׁהַנְּבוּאָה וְהַחֲלוֹם מִמִּין אֶחָד, אֲלֵא שֶׁהַחֲלוֹם
הוּא דָּבָר הַגּוֹן לִפְנֵי חֻכְמָתוֹ, יִתְבָּרֵךְ, שִׁיְהִיָּה
אַמְצָעִי לְהַמְשִׁיךְ הַנְּבוּאָה עַל יְדוֹ, וְלֹא אִמְרוּ

בְּשַׁעַר הַקָּלִי פ"ה הֵיטָב לָאֵדָם סוּד חֲלוּקָא
דְּרַבְנָן בְּג"ו הוּא סוּד צֶלֶם דְּמוּת פְּרִצְיוֹף גִּמּוּר
כְּלוּל רַמ"ח אַבְרָם וּשְׁס"ה גִּידִים. וְהַרְמַח"ח
אַבְרָם מִתְתַּקְנִים ע"י קִיּוֹם מ"ע וְהֵם כִּנְגַד
זִכּוֹר וּבַעֲשׂוֹתָם נִתְקַן הַזִּכֹּר הַנוֹגֵה, וְע"י שְׁס"ה
מִצְוֹת ל"ת שֶׁהֵם שְׁמוֹר כִּנְגַד הַנוֹק' ע"י
שִׁמְשׁוֹת מֶרְאָה הָאָדָם לְבִלְתִּי עֲבוּר עַל ל"ת
שְׁבִתוּרָה מִתְקַנִּים שְׁס"ה גִּידִים שֶׁבְּצֶלֶם הֵהוּא
יַע"שׁ בְּאוּרֶךְ. וּז"ש קַב"ה מַלְבִּישׁ לָהּ לְנִשְׁמַת
הָאָדָם כּו' בַּקְדָּמִיתָא תִּיעוֹל בְּרַמ"ח נְהוּרִין
חֶלֶק הָאֲבָרִים הַנִּתְקַנִּים ע"י קִיּוֹם מ"ע רַמ"ח
בְּג"ו בַּמֶּרְאָה וְהֵם סוּד אִסְפַּקְלָרִיא הַמְּאִירָה
שֶׁהֵם כִּנְגַד הַזִּכֹּר, וְהַשְּׁס"ה גִּידִים נִתְקַנִּים ע"י
קִיּוֹם שְׁס"ה מִצְוֹת ל"ת וְהֵם שְׁמוֹר מִצַּד הַנוֹק'
אִסְפַּקְלָרִיא דְּלֹא נִהְרָא. כָּלִל הָעוֹלָה בְּקִיּוֹם
תְּרִי"ג מ"ע וּל"ת מִתְקַנִּים רַמ"ח אַבְרָם וּשְׁס"ה
גִּידִים שֶׁבְּצֶלֶם הֵהוּא אֲשֶׁר בּוֹ תִּתְלַבֵּשׁ
הַנִּשְׁמָה בְּצִאתָהּ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּכְשֶׁהִיא זֹכֶה
לִיכְנָס בְּג"ע.

הַלִּימוּד הַיּוֹמִי

לַע"נ חֹכֶם עֲזֵרָא שִׁעִיּוֹ בֶן מִזֵּל זַע"ל

אור הרשב"י

שרואים באמת הוא כבודו, יתברך, ואין בזה ספק אצלם כלל. וגם בכל זה יש מדרגות רבות והבדל בין נביא לנביא, שיש שאספקלריא שלו מצוחצחת משל חברו, ומשיג ביותר ברור. ואולם הנביא המשיג כל זה משיג הענין לאמתו, דהיינו כי הנה מתברר אצלו, שהמתגלה ומתודע אליו הוא הבורא, יתברך שמו, ומשיג ענין האספקלריא מציאותו וסודו, ומשיג ומשכיל ההשכלות הנשפעות לו באמת ובברור, וכמו שזכרנו למעלה בפרק שלישי. ואמנם כמו שהתודע הכבוד אליו הוא על ידי כל העתקי הציור האלה, כן הידיעות המגיעות לו הן על ידי חידות ומשלים, ובדרך החלום, שהוא האמצעי שעל ידו הנבואה מגעת, וכמו שזכרנו למעלה.

ה. אך נבואתו של משה רבינו, עליו השלום, היא בדרך יותר עליון מכל זה, והוא, לראשונה, שלא היה צריך לצאת מחושי והרגשותיו ולא לחלום כלל, אלא היתה הנבואה מגעת לו עודו במצבו התמידי, וזהו שנאמר בו (במדבר יב ח): "פה אל פה אדבר בו", והיה מתגלה לו הענין כמי שרואה מתוך אספקלריא אחת לבד, והיא עצמה מצוחצחת. וכן הידיעות היו מגיעות לו בבירור, ולא על ידי חידות, והוא שנאמר (שם): "ומראה ולא בחידות". ואולם גם לו היה הכבוד מתגלה כפי מה שאפשר לו לקבל וכמי שדיוקנו מצטייר בתוך המראה, כי זולת זה אי אפשר לאדם שישגי את בוראו, אבל

חכמינו זכרונם לברכה (ברכות נו ב) "חלום אחד מששים בנבואה" אלא מצד היות בו הגדה והודעה, למעלה מדרג ההודעה הרגילה לבני האדם כפי חוק השכלתם, וכמו שזכרנו למעלה.

ג. והנה בהתגבר שפע הנבואה על הנביא, יצא מהרגשותיו וחושיו, וישתקע כמו בשינה, ותישאר מחשבתו כמחשבת הישן וחולם, ואז תימשך לו הנבואה. ואמנם, אפשר שיגיע הדבר הזה אל הנביא בעת יקיצתו, על הדרך שזכרנו, ואפשר שבשכבו על מיטתו בחלום הלילה תימשך לו הנבואה, אמנם על כל פנים לא תגיעה הנבואה אלא אחר היותו חוץ מחושי ומשוקע באותה התרדמה. אמנם, אפשר שיקרה הדבר במיעוט זמן וישוב תיכף אל מצבו הראשון, אלא שבעת הינבאו יצא מן ההרגש וישתקע בתרדמה לשעה, עד שיקבל הנבואה.

ד. ואמנם ראייתם של הנביאים אינה כמי שרואה את חברו לפניו, אלא כמי שרואה מאספקלריא, ולא מאחת, אלא כמי שרואה מתוך אספקלריות רבות, שנעתק בהן הציור מזו לזו, אך הנראה הוא אחד ודאי, ותנועותיו נראות מתוך האספקלריות, אף על פי שאין מביטים אליו באורח מישור. ולא עוד, אלא שאין ראייתם אלא כמי שרואה מתוך אספקלריא בלתי מצוחצחת, שאי אפשר לו לראות הנושא בברור גמור, כך אי אפשר להם לראות הכבוד, אפילו אחר כל העתקי הציורים הללו, בברור, אף על פי שמה

הלימוד היומי

לע"נ חכם עזרא שעיו בן מזל זצ"ל

וּבְלִבוֹשֵׁינִי דַעֲנֵנִי כְבוֹד (בראשית ט) וְרֵאִיתִיָּה לְזִכּוֹר בְּרִית
עוֹלָם, דָּא אֶסְפְּקִלְרִיָּאָה הַמְּאִירָה אַמְנָם אַח"כ תתלבש הנשמה

אור הרשב"י

ז. והנה הנביאים כולם, כמו שהיו משיגים
הציור שהיה מצטייר להם מן הכבוד, כמו
שזכרנו, והיו משיגים סוד הציור וענינו,
פירוש – סוד הימצא זה הענין, שיהיה הכבוד
מצטייר, ואיך נמשך זה, ומה הכוונה בכל זה,
וכן היו משיגים השכלה אמיתית בסודות
גדולתו, יתברך, על ידי הציור ההוא, כן היו
משיגים אמיתת הדבר, שבו, יתברך, באמת
אין שום ציור כלל, ושאין הציור ההוא אלא
דבר נעשה לעיני הנביא כרצונו, יתברך, על
הטעם הידוע אצלו. ועל דבר זה נאמר
לישראל (דברים ד יב): "ותמונה אינכם
רואים זולתי קול", וכן (דברים ד טו): "כי לא
ראיתם כל תמונה", כי הנה שני הדברים
השינו באמת: השינו תחילה, שאמיתת
מציאותו, יתברך, אין בה שום ציור כלל
ועיקר והיא משוללת מכל אלה הדמיונות
לגמרי, ואחר הידיעה הזאת נתגלית להם גם
כן תמונה מן התמונות הנבואיות, שעליה
נאמר (שמות כד י): "ויראו את אלהי
ישראל". ולזה קראוה חכמינו, זכרונם לברכה
(ספרי במדבר יב ח): "מראה דיבור", שאינו
מראה הכבוד באמת, אלא מראה שמצטייר
מכת הדיבור, שהוא כענין הציור המצטייר
באספקלריא, וכמו שזכרנו למעלה, שעל ידו
משיגים פרטי ענינים בסודות אלהות,
יתברך, ובריאתו והנהגתו, וכמו שביארנו.

היה בדרך שלפחות הציור ההוא היה משיגו
כולו ובברור, כמי שרואה באספקלריא
מצוחצחת ומאירה שאין עיכוב לראייתו, ועל
זה נאמר (שם): "ותמונת ה' יביט", כי אותו
הציור המצטייר, שהוא התמונה, היה מביט
אותו יפה יפה; מה שאינם כן שאר הנביאים,
שאפילו אותו הציור לא היה אפשר להם
שיעמדו עליו היטב. והנה מתוך הציור שהיה
משיג, היה משכיל השכלה גדולה וברורה
מאד יותר מכל שאר הנביאים, וכמו שזכרנו.
ו. ועוד הבדל היה בין שאר הנביאים למשה,
ששאר הנביאים לא היה בידם להינבא בכל
שעה, אלא בשעה שהיה הבורא, יתברך
שמו, רוצה היה משרה שפעו עליהם
ומתנבאים, אך משה רבינו, עליו השלום, היה
הדבר תלוי ברצונו והיה מסור בידו להתקשר
בו, יתברך, ולהמשיך אליו הגילוי כפי
הצורך. ועוד, ששאר הנביאים לא היו
משיגים אלא ענינים פרטיים, מה שהאדון,
ברוך הוא, היה רוצה לגלות להם, אך משה
רבינו, עליו השלום, זכה שיגלו לו כל סדרי
הבריאה, וניתן לו רשות לחקור את הכל
ולחפש בכל, ונמסרו בידו כל המפתחות
שלא נמסרו לבן – אדם מעולם, והוא מה
שאמר הכתוב (במדבר יב ז): "בכל ביתי
נאמן הוא", וכן נאמר (שמות לג יט): "אני
אעביר כל טובי על פניך".

הלימוד היומי

לע"נ חכם עזרא שעיו בן מזל זצ"ל